

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.014.03.2020

Pani
Halina Kaczmarek
Dyrektor
Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Jasieniu
ul. M. Konopnickiej 10
68-320 Jasień

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/027 - Organizacja pracy nauczycieli w szkołach publicznych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Jasieniu ul. Marii Konopnickiej 10, 68-320 Jasień (dalej <i>Szkoła</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Halina Kaczmarek, dyrektor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Jasieniu od dnia 1 września 2015 r. (dalej Dyrektor Szkoły)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Zapewnienie warunków organizacyjnych sprzyjających realizacji zadań przez nauczycieli, w tym efektywnego wykorzystania czasu pracy.2. Zapewnienie warunków sprzyjających organizacji zajęć pozalekcyjnych w szkole uwzględniających potrzeby i zainteresowania uczniów.
Okres objęty kontrolą	Lata szkolne 2018/2019 – 2020/2021 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych, tj. do 10 marca 2021 r.), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontroler	Bogumiła Leszczyńska-Konczanin, główny specjalista kontroli państwowej, na podstawie upoważnienia nr LZG/106/2020 z dnia 18 grudnia 2020 r. (dowód: akta kontroli str. 1-3)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie organizację pracy nauczycieli w Szkole, gdyż sprzyjała ona właściwej realizacji zadań, w tym zajęć dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczych, jak i pozalekcyjnych.

Szkoła działała na podstawie Statutu regulującego wymagane prawem aspekty funkcjonowania. Ponadto w związku z sytuacją pandemiczną na terenie kraju, wprowadzono stosowne procedury bezpieczeństwa, a na rok szkolny 2020/2021 regulamin określający zasady prowadzenia nauczania w trybie zdalnym i hybrydowym.

Stan zatrudnienia nauczycieli oraz ich kwalifikacje odpowiadały wymogom przepisów prawa, jak i potrzebom Szkoły. Nauczycielom zapewniono m.in. odpowiednią infrastrukturę techniczną, w tym sale dydaktyczne, komputery z dostępem do Internetu i pomoce dydaktyczne oraz możliwości doskonalenia zawodowego. W warunkach zdalnego nauczania realizowane były wszystkie zajęcia obowiązkowe przewidziane szkolnymi planami nauczania, jak i pozalekcyjne.

W zbadanym zakresie oferta zajęć pozalekcyjnych była adekwatna do potrzeb uczniów wymagających wsparcia w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, stosownie do zaleceń orzeczeń i opinii poradni psychologiczno-pedagogicznych. W Szkole prowadzone były również zajęcia pozalekcyjne dla uczniów uzdolnionych oraz dla ogółu uczniów, co miało na celu rozwój ich zainteresowań oraz zagospodarowanie czasu wolnego.

Dyrektor Szkoły monitorowała czas pracy nauczycieli oraz objęła nadzorem pedagogicznym zajęcia obowiązkowe i pozalekcyjne, prowadzone zarówno w warunkach stacjonarnego, jak i zdalnego nauczania.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Zapewnienie warunków organizacyjnych sprzyjających realizacji zadań przez nauczycieli

Opis stanu faktycznego

1.1. Kontrolowana Szkoła Podstawowa wraz z Przedszkolem Samorządowym w Jasieniu tworzyła Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jasieniu³. W roku szkolnym 2019/2020 zlikwidowana została jedyna filia Szkoły Podstawowej – Filia w Golinie. W okresie objętym kontrolą liczba oddziałów i uczniów Szkoły Podstawowej wynosiła:

- rok szkolny 2018/2019 – 20 oddziałów oraz 397 uczniów⁴,
- rok szkolny 2019/2020 – 20 oddziałów oraz 397 uczniów⁵,
- rok szkolny 2020/2021 – 18 oddziałów oraz 379 uczniów.

W bieżącym roku szkolnym 97 uczniów (25,6%) przedłożyło w Szkole opinie i orzeczenia wydane przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne wskazujące na potrzebę wsparcia uczniów w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

(akta kontroli str. 5-11, 14, 286)

Osiągnięte przez uczniów Szkoły wyniki egzaminu ósmoklasisty przeprowadzonego w 2019 r. oraz w 2020 r. w zakresie języka polskiego i języków obcych nie odbiegały znacząco od wielkości średnich dla powiatu, okręgu i kraju, w tym w przypadku

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ W roku szkolnym 2018/2019 w Zespole funkcjonowało również 3 oddziały klas III gimnazjum.

⁴ W tym dwa oddziały klas I-III i łącznie 16 uczniów w Filii w Golinie.

⁵ W tym dwa oddziały klas I-III i łącznie 17 uczniów w Filii w Golinie.

języków obcych poprawiały się. Słabsze wyniki uczniowie uzyskiwali z matematyki.

Szczegółowe dane na temat średnich wyników egzaminu ósmoklasisty przedstawiały się następująco:

- 2019 r.:
 - ✓ Język polski: Szkoła – 62,1 pkt, powiat - 62,08 pkt, okręg – 60,5 pkt, kraj – 63,0 pkt,
 - ✓ Język niemiecki: odpowiednio - 40,27 pkt, 39,9 pkt, 39,5 pkt, 42,0 pkt,
 - ✓ Język angielski: 47,58 pkt, 59,33 pkt, 56,68 pkt, 59,0 pkt,
 - ✓ Matematyka: 33,0 pkt, 41,1 pkt, 42,1pkt, 45,0 pkt.
- 2020 r.:
 - ✓ Język polski: Szkoła – 54,2 pkt, powiat – 56,2 pkt, okręg – 56,2 pkt, kraj – 59,0 pkt,
 - ✓ Język niemiecki: odpowiednio – 47,9 pkt, 41,1 pkt, 41,6 pkt, 45,0 pkt,
 - ✓ Język angielski: 52,3 pkt, 52,9 pkt, 51,9 pkt, 54,0 pkt,
 - ✓ Matematyka: 35,3 pkt, 43,8 pkt, 43,3 pkt, 46,0 pkt.

(akta kontroli str. 14)

Słabsze wyniki z matematyki były powodem wdrożenia w Szkole, począwszy od roku szkolnego 2019/2020, planów działań w ramach programu Lubuskiego Kuratora Oświaty pn. „Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia w szkole podstawowej”⁶.

Opracowywane przez ostatnie dwa lata szkolne - w ramach ww. programu - szkolne plany działań, obejmowały diagnozę stanu wiedzy uczniów na każdym etapie edukacyjnym, rozwijanie kompetencji matematycznych (również w trakcie nauczania przedmiotów humanistycznych i przyrodniczych), doskonalenie zawodowe nauczycieli oraz analizę wyników wstępnych egzaminów i egzaminów ósmoklasisty.

(akta kontroli str. 76-107)

1.2. Szkoła funkcjonowała na podstawie aktualnego Statutu zawierającego elementy określone w szczególności w art. 98 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁷.

(akta kontroli str. 108-123)

1.3. W związku z ogłoszonym stanem pandemii na terenie kraju Dyrektor Szkoły, w drodze zarządzeń⁸ oraz we współpracy z nauczycielami, wprowadzała i ustaliła zasady funkcjonowania Szkoły w sytuacji zagrożenia SARS-CoV-2 - wymagane rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19⁹ (dalej rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań). Zasady odnosiły się m.in. do procedur zapewnienia bezpieczeństwa oraz warunków nauczania w trybie zdalnym i hybrydowym.

⁶Celem głównym programu było rozwijanie kompetencji i wspomaganie dyrektorów szkół w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem edukacyjnym planowanym i organizowanym w sposób sprzyjający rozwojowi uczniów, w tym dobrze przygotowujący ich do egzaminu ósmoklasisty.

⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 910, ze zm.

⁸ M.in. zarządzenie Nr 12/2020 z dnia 19 maja 2020 r. oraz Nr 19/2020 z dnia 27 sierpnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia w Szkole Podstawowej w Jasieniu Procedury zapewnienia bezpieczeństwa w związku z wystąpieniem COVID-19, zarządzenie nr 21 z dnia 3 września 2020 r. w sprawie wprowadzenia w szkole Regulaminu organizacji pracy szkoły w okresie pracy zdalnej (wariant B i C).

⁹ Dz. U. poz. 493, ze zm.

Na ich podstawie, stosowanie do § 1 rozporządzenia w sprawie szczególnych rozwiązań, Dyrektor Szkoły m.in.:

- przekazała nauczycielom informacje o sposobie i trybie realizacji zadań Szkoły w okresie czasowego ograniczenia jej funkcjonowania,
- ustaliła tygodniowy zakres treści nauczania (w formie tygodniowego planu lekcji) do zrealizowania w poszczególnych oddziałach klas, uwzględniając w szczególności równomierne obciążenie uczniów w poszczególnych dniach tygodnia, zróżnicowanie zajęć w każdym dniu, ustaliła sposób monitorowania postępów, sposobu weryfikacji wiedzy i umiejętności uczniów jak również informowania (z wykorzystaniem kanałów komunikacji elektronicznej) uczniów i rodziców o postępach w nauce oraz o uzyskanych ocenach,
- ustaliła warunki i sposób przeprowadzania egzaminu klasyfikacyjnego, egzaminu poprawkowego, egzaminu semestralnego, sprawdzianu wiadomości i umiejętności oraz warunki i sposób ustalania rocznej oceny klasyfikacyjnej, zasad postępowania w przypadku wniesienia zastrzeżenia do trybu ustalenia tej oceny,
- zapewniła każdemu uczniowi i rodzicom możliwość konsultacji z nauczycielem prowadzącym zajęcia oraz przekazała im informacje o formie tych konsultacji.

(akta kontroli str. 124-176)

W związku z wprowadzeniem – od dnia 16 marca 2020 r. w roku szkolnym 2019/2020 r. oraz z dniem 26 października 2020 r. w roku szkolnym 2020/2021 - nauczania na odległość, Dyrektor Szkoły:

- zapewniła nauczycielom dostęp do infrastruktury informatycznej, oprogramowania i Internetu, umożliwiającą interakcję między uczniami a nauczycielami prowadzącymi zajęcia, o czym mowa w dalszej części wystąpienia pokontrolnego,
- wskazała na technologie informacyjno-komunikacyjne wykorzystywane przez nauczycieli do realizacji zajęć – platformy medialne, portale informacyjne, biblioteki cyfrowe, internetowe wydania prasy jako materiały niezbędne do realizacji zajęć, w tym platformę e-podręczniki,
- określiła zasady bezpiecznego uczestnictwa w zajęciach w odniesieniu do ustalonych technologii informacyjno-komunikacyjnych,
- ustaliła, we współpracy z nauczycielami, sposób potwierdzania uczestnictwa uczniów na zajęciach (m.in. poprzez kontrolę zalogowania się ucznia w godzinach zajęć do platformy, na której prowadzone są zajęcia czy wymaganie potwierdzenia udziału w zajęciach komunikatem „jestem”) oraz sposób i termin usprawiedliwiania nieobecności uczniów na zajęciach edukacyjnych.

(akta kontroli str. 124-176, 177-185)

Do zakończenia I semestru roku szkolnego 2020/2021 nie dokonywano zmian w szkolnych planach nauczania ani szkolnym programie profilaktyczno-wychowawczym.

(akta kontroli str. 403-409)

Dziennik elektroniczny funkcjonował w Szkole począwszy od roku szkolnego 2013/2014 i był dodatkowo wykorzystywany przez nauczycieli do komunikacji z uczniami i rodzicami w zdalnym trybie nauczania.

(akta kontroli str. 195)

1.4. W okresie objętym kontrolą stan zatrudnienia nauczycieli w Szkole zmniejszył się z 65,9 etatów (56 nauczycieli) w roku szkolnym 2018/2019 do 50,3 etatu (43 nauczycieli) w roku szkolnym 2020/2021, przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby oddziałów z 23 (w tym trzy gimnazjalne) do 18. W związku ze zmianami organizacyjnymi w funkcjonowaniu Szkoły mającymi miejsce w kontrolowanym okresie, polegającymi na zakończeniu nauczania w gimnazjum (2018/2019) oraz likwidacji Filii w Golinie (2019/2020) – nie dokonano redukcji zatrudnienia z przyczyn leżących po stronie pracodawcy (Szkoły). Zmniejszenie liczby zatrudnionych nauczycieli następowało z powodu przejścia nauczycieli na świadczenia emerytalne lub kompensacyjne oraz wskutek wygaśnięcia umów na zastępstwo lub ich rozwiązania za porozumieniem stron (zmiana miejsca pracy nauczyciela).

(akta kontroli str. 12)

Z przygotowanych przez Dyrektora Szkoły dokumentów wynikało, że:

- nie zwiększano planowanego czasu pracy nauczycieli ponad dopuszczalny wymiar godzin ponadwymiarowych (50% pensum), o którym mowa w art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela¹⁰; realizacja liczby godzin w każdym badanym przypadku nauczyciela odpowiadała liczbie godzin zaplanowanych,
- nauczyciele nie byli zobowiązani do wykonywania nieodpłatnie zajęć w ramach 40 godzin pracy, za które powinni dostawać gratyfikacje.

(akta kontroli str. 196-199)

Największe obciążenie nadgodzinami wynosiło 9/10¹¹ godzin tygodniowo i występowało głównie w przypadku nauczycieli języków obcych oraz nauczycieli specjalistów. Ww. obciążenie dotyczyło 10 nauczycieli (19,2% ogółu zatrudnionych¹²) w roku szkolnym 2018/2019 oraz odpowiednio dwóch (4,5%) i trzech (7,0%) nauczycieli w kolejnych latach szkolnych.

W niepełnym wymiarze czasu pracy zatrudnionych było trzech nauczycieli (5,8%) w roku szkolnym 2018/2019 oraz po dwóch (odpowiednio 5,5% i 4,7%) w kolejnych latach szkolnych.

(akta kontroli str. 12-13, 196-199)

W roku szkolnym 2018/2019 siedmiu nauczycieli (12,5%) zatrudnionych co najmniej w pełnym wymiarze czasu pracy w kontrolowanej Szkole było jednocześnie zatrudnionych w innych szkołach. W kolejnych latach szkolnych było to odpowiednio pięciu i siedmiu nauczycieli (10,6% i 16,3%). Wymiar godzin pensum ww. nauczycieli w stosunku do ogółu zajęć obowiązkowych w danym roku szkolnym wynosił odpowiednio: 15,0%, 11,2% oraz 16,5%.

(akta kontroli str. 12-13, 200-202, 426-429)

Dyrektor Szkoły stwierdziła, że bezpośrednio w związku z pandemią nie wystąpiły przypadki odejść nauczycieli z pracy (np. na emeryturę, świadczenia kompensacyjne, urlopy dla poratowania zdrowia albo zwolnienie z pracy).

(akta kontroli str. 200-202)

Od marca do końca 2020 r. pięciu nauczycieli (11,6%) przebywało na kwarantannie, sześciu (14,0%) poddanych było izolacji, a 27 (62,8%) korzystało ze zwolnień lekarskich, co utrudniało organizację pracy Szkoły. Wystąpiła konieczność organizowania zastępstw (zajęć doraźnych) lub nawet odwoływania zajęć.

¹⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 2215, ze zm.

¹¹ Psycholog szkolny, pedagog i logopeda.

¹² Bez nauczycieli długotrwale nieobecnych w danym roku szkolnym.

Najwyższe poziomy zajęć doraźnych - w granicach od 5,2% do 6,9% ogółu miesięcznych obowiązkowych zajęć planowanych - odnotowano w marcu, wrześniu i październiku 2020 r. Pozostałych zajęć obowiązkowych, pod nieobecność nauczycieli prowadzących, nie udało się zorganizować. Najwyższy poziom niezrealizowanych ww. zajęć wystąpił w marcu 2020 r. i stanowił blisko 10% zaplanowanych zajęć. Przyczyną powyższego stanu był głównie brak zajęć dydaktyczno - wychowawczych w dniach 12-13 marca 2020 r. Brak pełnej realizacji zaplanowanych zajęć obowiązkowych odnotowano również w czterech innych miesiącach 2020 r. - w październiku i listopadzie stanowiły one odpowiednio 8,9% i 5,3% ogółu planowanych zajęć obowiązkowych. W pozostałych okresach lat szkolnych od 2018/2019 do 2020/2021 – według danych Dyrektora Szkoły - poziom niezrealizowanych zajęć nie różnił się znacząco od odnotowanych w okresach wcześniejszych.

(akta kontroli str. 16, 200-202, 206-208)

Nauczyciele posiadali odpowiednie do realizowanych zajęć edukacyjnych kwalifikacje, wynikające z § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli¹³, co stwierdzono na podstawie badania dokumentacji dotyczącej pięciu nauczycieli (11,6% nauczycieli, którym powierzono nauczanie w bieżącym roku szkolnym, tj.2020/2021). W Szkole nie występowała sytuacja braku nauczycieli posiadających kwalifikacje do nauczania poszczególnych przedmiotów, wynikających ze szkolnych programów nauczania jak i zajęć pozalekcyjnych.

(akta kontroli str. 17-46, 289)

Badania wymiaru czasu pracy siedmiu nauczycieli (15% zatrudnionych w Szkole nauczycieli) wykazały, że był on zgodny z przepisami prawa. Ponadto czas pracy rozłożony był na pięć dni tygodnia, a realizacja treści podstawy programowej przebiegała bez istotnych odchyień od założeń szkolnych planów nauczania.

(akta kontroli str. 289)

1.5. W latach szkolnych 2018/2019 – 2020/2021 Dyrektor Szkoły monitorowała faktyczny czas pracy nauczycieli wynikający z prowadzenia zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 1 Karty Nauczyciela – w przypadku zarówno formy stacjonarnej jak i zdalnej ich prowadzenia - poprzez analizę zapisów o odbytych zajęciach dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych oraz pozalekcyjnych realizowanych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej w elektronicznym dzienniku lekcyjnym.

(akta kontroli str. 206-208, 210-220)

W roku szkolnym 2020/2021 (od 26 października 2020 r.), do celu monitorowania realizacji ww. zajęć prowadzonych przez nauczycieli zdalnie, spoza terenu Szkoły, Dyrektor Szkoły wykorzystywała dodatkowo wprowadzone zarządzeniem nr 21 z dnia 3 września 2020 r. sprawozdanie z realizacji godzin pracy nauczyciela, które zawierało pełne rozliczenie 40 godzinowego tygodniowego czasu pracy. W sprawozdaniu tym nauczyciele prezentowali wykonane zadania¹⁴ oraz czas realizacji (w godzinach).

(akta kontroli str. 152-176, 206-208)

¹³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1289.

¹⁴Z podziałem na trzy grupy zadań: zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, inne zajęcia i czynności wynikające z zadań statutowych Szkoły oraz zajęcia i czynności związane z przygotowaniem do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym.

W związku z epidemią, w dniach 12 – 13 marca 2020 r. nauczyciele prowadzili zajęcia opiekuńcze¹⁵ oraz realizowali samokształcenie. Od 16 marca 2020 r. nauczyciele prowadzili zdalnie zajęcia dydaktyczno-wychowawcze wykorzystując do tego celu głównie dziennik elektroniczny Librus, za pomocą którego przekazywano polecenia, przesyłano i odbierano elektroniczne karty pracy oraz platformę edukacyjną e-podręczniki. W miarę posiadanych umiejętności, niektórzy nauczyciele korzystali już wówczas również z platformy Discord, aplikacji Zoom, a od 10 kwietnia 2020 r. (zdalne nauczanie w klasach IV-VIII) - platformy Microsoft Teams¹⁶.

W roku szkolnym 2020/2021, po przeprowadzaniu szkoleń dla wszystkich nauczycieli w ramach szkoleń rad pedagogicznych¹⁷, zajęcia zdalne organizowane od dnia 26 października 2020 r. prowadzone są przez wszystkich nauczycieli z wykorzystaniem platformy Microsoft Teams.

(akta kontroli str. 206-208)

Dyrektor nie dokonała modyfikacji 45 minutowego czasu trwania zajęć dydaktyczno-wychowawczych.

(akta kontroli str. 206-208)

Organizacja pracy zdalnej w Szkole pozwoliła nauczycielom na dotarcie do wszystkich uczniów. Średnia frekwencja na lekcjach organizowanych przez nauczycieli w okresie zdalnego nauczania wynosiła około 90% i nie odbiegała od średniej frekwencji przy prowadzeniu zajęć stacjonarnie. Codzienne monitorowanie udziału uczniów na zajęciach lekcyjnych było zadaniem wychowawców klas oraz pedagogów. W okresie od dnia 25 marca 2020 r. do końca roku szkolnego 2019/2020 Szkoła podjęła 13 interwencji w sprawie realizacji obowiązku szkolnego¹⁸, w wyniku, których poprawiła się frekwencja uczniów na zajęciach. Wszyscy uczniowie w roku szkolnym 2019/2020 zostali sklasyfikowani.

(akta kontroli str. 206-208)

Dyrektor Szkoły potwierdziła, że w trakcie zdalnego nauczania w pojedynczych przypadkach występowały u uczniów problemy z dostępem do komputera bądź Internetu, głównie wśród uczniów z rodzin wielodzietnych. W związku z powyższym Szkoła:

- użyczala uczniom będące w jej dyspozycji, niezadysponowane na rzecz personelu Szkoły, komputery - w marcu 2020 r. uczniom Szkoły użyczono trzy komputery szkolne, następnie ilość użyczonych komputerów, po sukcesywnym ich zakupywaniu w ramach programu „Zdalna szkoła”, wzrastała; w październiku 2020 r. poziom użyczonych uczniom komputerów wzrósł do 27 sztuk;
- w przypadku braku dostępu do Internetu, złej jakości połączeń internetowych - uczniom, którzy nie mogli podjąć nauki zdalnej z miejsc zamieszkania, umożliwiono udział w zajęciach zdalnych z terenu Szkoły; z możliwości tej do dnia 18 stycznia 2021 r. korzystało siedmiu uczniów, w tym pięciu uczniów realizowało obowiązek szkolny na terenie Szkoły z inicjatywy nauczycieli, a dwóch uczniów przychodziło na wniosek rodziców. Od dnia 18 stycznia 2021 r. do Szkoły przychodziło troje uczniów.

(akta kontroli str. 206-208)

¹⁵ § 3 pkt 1 rozporządzenia w sprawie szczególnych rozwiązań.

¹⁶ Brak szczegółowych statystyk (do 26 października 2020 r.) potwierdzających w jakim zakresie poszczególni nauczyciele z jakich narzędzi pracy na odległość korzystali.

¹⁷ We wrześniu i październiku 2020 r.

¹⁸ Dyrektor Szkoły wysłała do rodziców upomnienia w sprawie realizacji obowiązku szkolnego przez ich dzieci.

Ponadto w przypadku trudności związanych z jakością połączeń internetowych w rejonie wiejskim (niska szybkość transferu danych, rozłączanie się połączeń), problem ten rozwiązywano, w uzgodnieniu z rodzicami, przygotowując materiały z lekcji w formie elektronicznej i przesłanie ich uczniom z wykorzystaniem dziennika elektronicznego, telefonu bądź pozostawiając materiał w formie papierowej w Szkole (skąd był odbierany przez rodziców, a uczniowie wykonywali zadania i przekazywali je do Szkoły poprzez dziennik elektroniczny lub robili zdjęcia i przesyłali telefoniczną wiadomością tekstową do nauczyciela).

(akta kontroli str. 206-208, 221-222)

1.6. W latach szkolnych 2018/2019 – 2020/2021 Dyrektor Szkoły monitorowała i ewidencjonowała faktyczny czas pracy nauczycieli przeznaczony na realizację zajęć i czynności związanych z przygotowaniem do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym oraz innymi zadaniami i czynnościami wynikającymi z zadań statutowych Szkoły, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 oraz 3 Karty Nauczyciela. Do tego celu wykorzystywane były przede wszystkim przygotowywane przez nauczycieli:

- rozliczenia czasu pracy według wprowadzonego przez Dyrektora nieformalnie wzoru – sporządzane po przydzieleniu nauczycielom wszystkich zadań na dany rok szkolny, niezależnie od formy prowadzenia zajęć (stacjonarnej czy zdalnej), w październiku każdego roku, obejmujące m.in. wyszczególnienie godzin w ramach pensum, prowadzenie dodatkowej oferty dla uczniów, udział w organizacji uroczystości i apeli, wychowawstwo, godziny konsultacji, Wewnątrzszkolne Doskonalenie Nauczycieli (WDN),
- cotygodniowe sprawozdania z realizowanej pracy zdalnie - w przypadku zajęć zdalnych prowadzonych przez nauczycieli spoza terenu Szkoły, o czym mowa w punkcie 1.5.,
- arkusze samooceny zawierające dane o zrealizowanych zadaniach w danym roku szkolnym, sporządzane przez nauczycieli po zakończeniu roku szkolnego.

Powyższe mogło być podstawą zarówno monitorowania czasu pracy nauczycieli jak i dopuszczalnego obciążenia dodatkowymi, niezaliczanymi do pensum, obowiązkami.

(akta kontroli str. 206-208, 210-220, 411-421)

Dyrektor zapewniła nauczycielom możliwości doskonalenia zawodowego. Wszyscy nauczyciele, stosownie do art. 12 ust. 3 Karty Nauczyciela, podnosili swoją wiedzę ogólną i zawodową, uczestnicząc w różnych formach podnoszenia kwalifikacji i doskonalenia zawodowego. W latach szkolnych 2018/2019 oraz 2019/2020 dwóch nauczycieli podjęło studia podyplomowe na kierunkach: surdopedagogika i tyflopädagogika oraz logopedia ogólna i kliniczna oraz jeden nauczyciel uzyskał uprawnienia terapeuty zajęciowego.

Ponadto nauczyciele Szkoły uczestniczyli w szkoleniach doskonalących, w tym:

- zorganizowanych dla wszystkich nauczycieli w ramach szkoleń rad pedagogicznych – były to szkolenia m.in. z zakresu organizacji pracy zdalnej i możliwości wykorzystywania narzędzi zdalnego nauczania w bieżącej pracy (większość nauczycieli odbyła dwa takie szkolenia we wrześniu i październiku 2020 r.), motywowanie uczniów do nauki, udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, ochrony danych osobowych,
- szkoleniach zorganizowanych poza Szkołą - szkolenia m.in. z zakresu pracy z rodzicami podczas zebrań i rozmów, trudne rozmowy - jak budować prawidłowe relacje z rodzicami (sześciu nauczycieli), doradztwa zawodowego (czterech nauczycieli), skutecznej realizacji zaleceń zawartych w

orzeczeniach i opiniach poradni psychologiczno-pedagogicznych (trzech nauczycieli), warsztat zarządzania klasą (dwóch nauczycieli), jak uczyć się w szkole uzasadniania własnych opinii (dwóch nauczycieli), praktycznego zastosowania materiałów multimedialnych na lekcjach w klasach IV-VIII (jeden nauczyciel).

(akta kontroli str. 47-75)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że nie wystąpiły przypadki odmowy udziału nauczyciela w szkoleniu/doskonaleniu zgodnym z potrzebami Szkoły. Żadnemu nauczycielowi nie odmówiono również udziału w doskonaleniu zawodowym i sfinansowania jego kosztów.

(akta kontroli str. odp. 210-211, 403-409)

Dyrektor Szkoły dysponowała następującą wysokością środków finansowych na szkolenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli (plan - wartość pierwotna i po zmianach):

- rok 2018 – 20,9 tys. zł i 20,9 tys. zł,
- rok 2019 – 32,9 tys. zł i 16,0 tys. zł,
- rok 2020 – 30,8 tys., zł i 9,2 tys. zł.

Środki na doskonalenie zawodowe zostały wykorzystane odpowiednio w wysokości 23,3%, 97,8% oraz 97,9% planu po zmianach.

(akta kontroli str. 210-211)

W sprawie niewykorzystania środków na doskonalenie zawodowe nauczycieli w całości, Dyrektor Szkoły wyjaśniła, m.in. że wielu nauczycieli ma uprawnienia do nauczania dwóch lub więcej przedmiotów i nie podejmują oni doskonalenia zawodowego w formie studiów podyplomowych, które są najdroższe. Duża część pozostałych form doskonalenia - szkoleń wybranych przez nauczycieli ma charakter nieodpłatny (pokrywane są tylko koszty dojazdu), gdyż są one realizowane przez instytucje szkolące z grantów przez nie otrzymanych, a cena odpłatnych szkoleń oscyluje między kwotą 50 zł a 100 zł. Dyrektor Szkoły dodała, że w okresie od marca 2020 do sierpnia 2020 wiele szkoleń zostało odwołanych.

(akta kontroli str. 403-409)

1.7. Nauczycielom przyznawane były dodatki motywacyjne na zasadach określonych uchwałą nr XIV/61/2015 Rady Miejskiej w Jasieniu z dnia 24 września 2015 r. w sprawie regulaminu określającego wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania dodatków nauczycielom zatrudnionym w szkołach i przedszkolach, dla których Gmina Jasień jest organem prowadzącym¹⁹. Stosownie do postanowień ww. Regulaminu podstawę przyznania dodatku stanowiły m.in. udokumentowane osiągnięcia w pracy z uczniem zdolnym lub mającym trudności w nauce, wysokie wyniki nauczania ustalone na podstawie sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych, innowacyjność w działaniu pedagogicznym.

W roku szkolnym 2020/2021 Dyrektor Szkoły przyznała dodatki motywacyjne wszystkim pracującym nauczycielom, różnicując ich wysokość od 1% do 10% wynagrodzenia zasadniczego. Najwyższy poziom otrzymało pięciu z 43 nauczycieli²⁰, z tego dwóch m.in. za opiekę nad uczniami zdolnymi – finalistami i laureatami konkursów przedmiotowych, dwóch wicedyrektorów za wysoką jakość świadczonej pracy związanej z powierzonym stanowiskiem oraz jeden nauczyciel – m.in. za realizację projektów edukacyjnych, wdrażanie innowacji pedagogicznej.

(akta kontroli str. 237-241)

Do zadań realizowanych w ramach pensum (opłacanych) zaliczono zajęcia dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze oraz zajęcia pozalekcyjne realizowane w

¹⁹ Dz. Urz. Woj. Lubuskiego poz. 1654.

²⁰ oraz Dyrektor Szkoły, któremu dodatek przyznaje Burmistrz Jasienia.

ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, o których mowa w § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach²¹ (dalej rozporządzenie w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej). Nauczyciele nie sprawowali opieki nad uczniami w trakcie dowożenia ich do Szkoły.

Podział zadań na każdy z kontrolowanych lat szkolnych był przedmiotem obrad Rady Pedagogicznej Szkoły.

(akta kontroli str. 210-211)

Dyrektor Szkoły stwierdziła, że nie zlecała nauczycielom pozostawiania poza godzinami pracy i dodatkowych zadań, poza czynnościami wynikającymi z roku szkolnego (np. rady pedagogiczne czy zebrania z rodzicami / dni otwarte).

(akta kontroli str. 210-211, 411-421)

1.8. Dyrektor Szkoły zapewniła nauczycielom warunki organizacyjne sprzyjające realizacji zadań przez dostęp do odpowiednio wyposażonej infrastruktury szkolnej niezbędnej na potrzeby prowadzenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych, opiekuńczych oraz pozalekcyjnych.

Szkoła dysponowała obiektami szkolnymi zlokalizowanymi przy ul. M. Konopnickiej 10 oraz ul. Podmokłej 1. W obiektach szkolnych urządzono łącznie 25 sal dydaktycznych, w tym sześć na potrzeby edukacji wczesnoszkolnej, przy utworzonych 18 oddziałach klasowych w roku szkolnym 2020/2021. Oględzinami objęto 14 sal i ustalono m.in., że:

- każda objęta oględzinami sala dydaktyczna (pracownie do edukacji wczesnoszkolnej, języka polskiego, obcego, matematyki, przyrody/biologii, chemii/fizyki, historii, geografii, wiedzy o społeczeństwie, techniki/plastyki, muzyki i informatyki) wyposażone były w stanowisko z komputerem z dostępem do Internetu dla nauczyciela oraz w pomoce dydaktyczne ułatwiające realizację podstawy programowej,
- każda objęta oględzinami sala dydaktyczna wyposażona była ponadto m.in. w projektor z ekranem lub projektor,
- tablica multimedialna była na wyposażeniu sal edukacji wczesnoszkolnej, przyrody/biologii, języka polskiego, matematyki, fizyki/chemii oraz gabinetu terapii pedagogicznej,
- w dwóch szkolnych pracowniach komputerowych urządzono odpowiednio 18 i 13 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu dla uczniów oraz stanowisko dla nauczyciela (organizację zajęć z informatyki opisano w dalszej części wystąpienia).

Ponadto na terenie Szkoły zorganizowano:

- bibliotekę szkolną - zbiorów biblioteki szkolnej obejmowały m.in. podręczniki i lektury niezbędne do realizacji szkolnego zestawu programów nauczania oraz czasopisma metodyczne związane z nauczanymi przedmiotami i prowadzonymi zajęciami,
- pomieszczenia do zajęć sportowo-rekreacyjnych (po jednej sali gimnastycznej²² w każdej lokalizacji, plac zabaw i boisko „Orlik” przy ul. M. Konopnickiej 10 oraz siłownię zewnętrzną przy ul. Podmokłej 1); przy salach gimnastycznych urządzone były dodatkowe pokoje nauczycielskie ze stanowiskami komputerowymi na potrzeby nauczycieli wychowania fizycznego.

²¹ Dz. U. poz. 1591, ze zm.

²² Sala przy ul. Podmokłej wymaga remontu celem doprowadzenia do wymaganego stanu sanitarno-higienicznego.

W wyniku oględzin ustalono, że oba budynki Szkoły nie są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 242-249, 251)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że oba budynki Szkoły są stare, wielopoziomowe. Przystosowanie ich do potrzeb osób niepełnosprawnych wymagałoby ogromnych nakładów finansowych ze strony organu prowadzącego, a na to Gminy Jasień nie stać zwłaszcza, że do chwili obecnej, nie ma przypadków dzieci czy nauczycieli z niepełnosprawnościami, uniemożliwiającymi im swobodne poruszanie się w istniejących budynkach szkolnych. Dodała, że budynki, w miarę możliwości finansowych gminy – są sukcesywnie modernizowane. W przyszłości - w miarę możliwości - również bariery architektoniczne będą usuwane.

(akta kontroli str. 403-409)

Na podstawie tygodniowego planu lekcji na I semestr roku szkolnego 2020/2021 dla zajęć z informatyki ustalono, że dostępność pracowni komputerowych dla nauczycieli prowadzących zajęcia informatyczne była odpowiednia do potrzeb. Szkoła dysponowała dwiema pracowniami dla zajęć z informatyki, w których w trakcie tygodnia odbywało się łącznie 36 lekcji (z uwzględnieniem podziału każdego oddziału na dwie grupy). Największa liczebność oddziału szkolnego to 25 uczniów, co oznacza możliwość utworzenia grup o liczebności nieprzekraczającej liczby dostępnych dla uczniów komputerów w pracowni.

(akta kontroli str. 242-249, 251, 252, 253)

1.9. Dyrektor Szkoły zapewniła nauczycielom również infrastrukturę umożliwiającą pracę indywidualną (własną) polegającą na przygotowaniu się i wykonywaniu pozostałych - poza prowadzonymi zajęciami obowiązkowymi w ramach pensum – zadań. Do tego celu nauczyciele mogli wykorzystywać pokoje nauczycielskie, wyposażone m.in. w stoły z krzesłami, urządzenia wielofunkcyjne do drukowania i skanowania materiałów, stanowisko komputerowe, szafki z zamontowanymi zamkami do przechowywania materiałów i dokumentów dla każdego zatrudnionego nauczyciela, jak również dostęp do pomocy dydaktycznych i materiałów biurowych. Poza pokojami nauczycielskimi urządzenia wielofunkcyjne znajdowały się również w bibliotece szkolnej oraz Sekretariacie Szkoły. Łącznie do dyspozycji nauczycieli w Szkole było pięć urządzeń wielofunkcyjnych oraz 10 drukarek i dwa skanery.

W pokojach nauczycielskich wydzielono części socjalne z dostępem do bieżącej wody, z czajnikiem do podgrzewania wody. W obu budynkach nauczyciele mieli również zapewniony dostęp do lodówek.

Do dyspozycji nauczycieli w Szkole urządzone pomieszczenia sanitarno-higieniczne (w obu budynkach po jednym pomieszczeniu) z umywalkami dla dorosłych, dostępem do bieżącej zimnej i ciepłej wody oraz środków higienicznych. W pomieszczeniach tych umieszczono plakaty z zasadami prawidłowego mycia rąk.

(akta kontroli str. 242-249)

W kwestii wyposażenia stanowiska pracy dla nauczyciela i potrzeb w tym zakresie Dyrektor Szkoły wyjaśniła m.in., że spełnienie wymogów prawa w tym zakresie jest sprawdzane w ramach kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły, przeprowadzanymi każdorazowo przed rozpoczęciem roku szkolnego, a stwierdzone w wyniku tych kontroli braki i niezgodności z przepisami są usuwane. Dodała, że niezależnie od powyższego, na radach pedagogicznych podejmowane były również te sprawy i nauczyciele wiedzą, że zapotrzebowania w tym zakresie należy zgłaszać do Dyrektora Szkoły.

Kwestie wyników dokonanych przeglądów budynków Szkoły opisano w dalszej części wystąpienia.

(akta kontroli str. 242-249)

W trakcie 2020 r. Szkoła zakupiła 35 sztuk komputerów przenośnych, dysponując na koniec roku łącznie 48 laptopami, wykorzystywanymi przez nauczycieli i uczniów. Ponadto nauczyciele ze środków otrzymanego w 2020 r. jednorazowego dofinansowania zakupu sprzętu, oprogramowania lub usług, przydatnych w prowadzeniu zajęć realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub innego sposobu realizacji tych zajęć, o którym mowa w § 10c ust. 1 - 4 rozporządzenia w sprawie szczególnych rozwiązań, doposażyli się m.in. w 15 tabletów, 10 kompletów słuchawek, osiem laptopów, sześć drukarek.

(akta kontroli str. 221-224, 250)

Szkoła była podłączona do Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (OSE) od 20 grudnia 2018 r., która była jedyną dostępną dla nauczycieli szkolną siecią internetową. Szybkość łącza wynosiła 100 Mb/s i w ocenie Dyrektora Szkoły była wystarczająca na potrzeby Szkoły.

(akta kontroli str. 223)

Wszyscy nauczyciele mieli zapewniony dostęp do komputera, w znacznym stopniu stacjonarnego. W związku z koniecznością realizacji pracy zdalnej nauczyciele mogli pracować na terenie Szkoły lub w miejscu zamieszkania na sprzęcie prywatnym lub wypożyczonym ze Szkoły.

(akta kontroli str. 209, 221-222)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że w Szkole nie ma żadnych ograniczeń dostępu do sprzętu informatycznego czy limitów na drukowanie – każdy nauczyciel drukuje według potrzeb. Rodzice nie partycypują w kosztach zakupu materiałów biurowych. Nauczyciele mają możliwość korzystania ze wszystkich urządzeń i materiałów biurowych w godzinach pracy Szkoły, aktualnie od 7: 00 do 18.00.

(akta kontroli str. 403-409)

Zgodnie z danymi rocznych sprawozdań Rb 28-S z wykonania planu wydatków budżetowych samorządowej jednostki budżetowej, w latach 2018-2020 Szkoła wydatkowała:

- na zakup materiałów i wyposażenia (§ 421 klasyfikacji budżetowej wydatków) – 86,9 tys. zł w 2018r., 64,5 tys. zł w 2019 r. oraz 28,4 tys. zł w 2020 r.,
- na zakup środków dydaktycznych i książek (§ 424 klasyfikacji budżetowej wydatków) 6,5 tys. zł w 2018 r., 24,4 tys. zł w 2019 r. oraz 29,3 tys. zł w 2020 r.

(akta kontroli str. 390-395)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że wydatki w powyższym zakresie realizowane są zgodnie z potrzebami szkoły. W latach 2018 i 2019 kwota wydatków zrealizowanych w § 421 wynikała z zakupu mebli i wyposażenia do wyremontowanych sal lekcyjnych, dokonano również zakupu materiałów budowlanych i remontowych.

W roku 2020 obowiązywały ograniczenia wydatków spowodowane niedoszacowaniem środków finansowych w zakresie płac – w tym okresie mniej wydano na doposażenie Szkoły, niemniej ograniczenia nie spowodowały braków środków na materiały biurowe. Zakupy pomocy dydaktycznych oraz książek do biblioteki szkolnej realizowano również zgodnie ze zdiagnozowanymi w tym zakresie potrzebami, a w szczególności doposażano gabinet terapii pedagogicznej, zakupiono również dwie tablice interaktywne, projektory multimedialne i inne pomoce dydaktyczne.

(akta kontroli str. 403-409)

W celu zabezpieczenia uczniów i nauczycieli przed zakażeniem COVID-19, na podstawie wytycznych ministra właściwego do spraw zdrowia, ministra właściwego do spraw oświaty oraz Głównego Inspektora Sanitarnego, w obu budynkach Szkoły m.in:

- przy wejściu głównym umieszczono numery telefonów do właściwej miejscowo powiatowej stacji sanitarno-epidemiologicznej oddziału zakaźnego szpitala i służb medycznych,
- udostępniono płyn do dezynfekcji rąk i zobligowano wszystkie osoby wchodzące do korzystania z niego, przy dozownikach z płynem umieszczono instrukcje do dezynfekcji rąk,
- zaopatrzone pracowników w środki ochrony osobistej, w tym rękawiczki, maseczki ochronne / przyłbice,
- z sal nauczania wczesnoszkolnego usunięto dywany oraz przedmioty i sprzęty, których nie można skutecznie umyć, uprać lub zdezynfekować.

(akta kontroli str. 242-249)

1.10. Dyrektor Szkoły zorganizowała kanały komunikacji dla nauczycieli wykonujących okresowo zdalne nauczanie (realizowane począwszy od 16 marca 2020 r.) głównie poprzez sprzęt informatyczny z dostępem do Internetu, platformy Microsoft Teams oraz elektroniczny dziennik lekcyjny, co szczegółowo przedstawiono w pkt 1.5. niniejszego wystąpienia. Każdy nauczyciel miał możliwość prowadzenia nauczania zdalnego z terenu Szkoły, z użyciem bezpłatnej pełnej infrastruktury niezbędnej do tego celu. Nauczyciele prowadzący nauczanie zdalne spoza terenu Szkoły realizowali je na swój wniosek, a Szkoła zapewniła im w takiej sytuacji możliwość wypożyczenia komputera oraz dostęp do materiałów i urządzeń znajdujących się w budynkach Szkoły w godzinach pracy Szkoły. Dostęp do Internetu w takich sytuacjach nauczyciele zapewniają sobie sami. Według stanu na dzień 18 stycznia 2021 r. - 14 nauczycieli (32,6%) prowadziło zajęcia zdalne spoza terenu Szkoły, w tym czworo korzystało ze sprzętu szkolnego, a 10 z prywatnego. Pozostali nauczyciele zdalne nauczanie prowadzili z terenu Szkoły.

Nauczyciele delegowani do wykonywania zadań poza Szkołą (m.in. wycieczki szkolne, konkursy przedmiotowe, nauczanie indywidualne w domu ucznia), w sytuacjach wymagających kontaktu ze Szkołą lub rodzicami ucznia posługiwali się za pomocą telefonów prywatnych. W ocenie Dyrektora szkoły sytuacje takie zdarzały się sporadycznie i nie obciążały dodatkowo nauczycieli kosztami, gdyż rozmowy telefoniczne w ramach abonamentu są nielimitowane. Dyrektor Szkoły dodała, że żaden z nauczycieli nie wnosił uwag do Dyrektora w zakresie wykorzystywania telefonu prywatnego do celów służbowych. Ponadto stwierdziła, że do dyspozycji nauczycieli wyjeżdżających na wycieczki lub konkursy przedmiotowe jest jeden służbowy telefon komórkowy, który może być wypożyczony kierownikowi wycieczki lub opiekunowi uczniów (nie było wniosków nauczycieli w tej sprawie).

(akta kontroli str. 221-224)

Wprowadzona zgodnie z wytycznymi MEN od dnia 1 września 2020 r. organizacja pracy w Szkole, według wyjaśnień złożonych przez Dyrektora Szkoły, spowodowała pewne utrudnienia w pracy. Konieczność zapewnienia uczniom nauczania w jednej sali dydaktycznej (z nielicznymi wyjątkami) utrudniała pracę ze względów organizacyjnych – z uwagi na potrzebę przenoszenia pomocy dydaktycznych.

Dyrektor Szkoły dodała, że w okresie od 1 września 2020 r. nauczanie w Szkole było prowadzone stacjonarnie. Każdy przypadek zachorowania czy kwarantanny był zgłaszany do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Żarach, niemniej nie

wydano Szkole żadnej decyzji dotyczącej zmiany formy kształcenia czy zawieszenia jej działalności.

(akta kontroli str. 403-409)

1.11. Corocznie Dyrektor Szkoły przeprowadzała kontrolę zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły, o której mowa § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach²³. Kontrole przeprowadzone w sierpniu 2018 r., 2019 r. i 2020 r. dotyczyły całej przestrzeni szkolnej, a ich wyniki były zaprotokołowane i przekazywane organowi prowadzącemu.

W wyniku przeprowadzonej kontroli w dniu 27 sierpnia 2020 r. stwierdzono m.in. drobne usterki, możliwe do usunięcia przez Szkołę we własnym zakresie. Usterki, których usunięcie wymagało wykonania prac remontowych to:

- ul. M. Konopnickiej 10 – brak wentylacji wymuszonej w toalecie dla personelu, usterka wykazana również w protokołach z kontroli przeprowadzonych w 2018 r. i w 2019 r.,
- ul. Podmokła 1 – zacieki, ubytki tynku, zagrzybienia ścian w sali gimnastycznej, zalecenie usunięcia których było przedmiotem decyzji wydanej organowi prowadzącemu przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego (PPIS) w Żarach, o czym mowa poniżej w pkt 1.12.

(akta kontroli str. 254-271)

W kwestii braku wymuszonej wentylacji Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że w pomieszczeniu funkcjonowała wentylacja grawitacyjna, co było zgodne z wymogami budowlanymi w czasie budowy tego budynku (1959 rok). Jej skuteczność jest porównywalna z wentylacją wymuszoną, a więc nie było realnego zagrożenia dla zdrowia i życia osób korzystających z toalety. Montaż wentylacji wymuszonej wymagał częściowej przebudowy istniejącego ciągu wentylacyjnego oraz wykonania odpowiednich robót elektrycznych. Ostatecznie we wrześniu 2020 r. usterka została usunięta.

(akta kontroli str. 410)

1.12. Zagadnienia warunków lokalowych odnoszących się bezpośrednio lub sprzyjających realizacji zadań przez nauczycieli były przedmiotem kontroli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żarach (PPIS) we wrześniu 2018 r., kwietniu i sierpniu 2019 r. oraz wrześniu 2020 r. W ich wyniku stwierdzono konieczność odnowienia ściany i sufitu na II piętrze korytarza w budynku Szkoły przy ul. Konopnickiej 10 oraz ścian w sali gimnastycznej przy ul. Podmokłej 1. Usunięcie ww. nieprawidłowości nakazano decyzjami organowi prowadzącemu (Gminie Jasień). Pierwotny termin wykonania decyzji był przez Gminę wydłużany. Wymaganych napraw dokonano w budynku przy ul. M. Konopnickiej, natomiast prace remontowe przy ul. Podmokłej są w trakcie realizacji²⁴ – zgodnie z podpisaną z wykonawcą umową prace powinny zostać zakończone do końca czerwca 2021 r.

(akta kontroli str. 272-275, 276-277)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Nauczycielom zapewniono odpowiednie warunki organizacyjne i lokalowe, sprzyjające realizacji zadań. W Szkole zatrudniona była wystarczająca liczba

²³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1604.

²⁴Zgodnie z decyzją ONS.271.HDM.752.3.3.2018 wydaną organowi prowadzącemu dnia 25 września 2019 r. – termin na realizację tych prac upłynął z dniem 31 grudnia 2020 r.

odpowiednio wykwalifikowanej kadry pedagogicznej, co umożliwiło realizację zadań statutowych Szkoły. Wsparciem dla realizacji zadań przez nauczycieli były przygotowane, odpowiednio wyposażone sale dydaktyczne oraz infrastruktura sportowa. Nauczycielom zapewniono również pomieszczenia do pracy własnej, dostęp do komputerów, drukarek, sieci internetowej, materiałów biurowych, miejsce na przechowywanie materiałów i dokumentów, jak również infrastrukturę sanitarną i socjalną. Czas pracy nauczycieli był monitorowany i rozliczany, a obciążenie pracą i jej jakość były oceniane w ramach nadzoru pedagogicznego, sprawowanego przez Dyrektora Szkoły.

OBSZAR

2. Zapewnienie warunków sprzyjających organizowaniu zajęć pozalekcyjnych uwzględniających potrzeby i zainteresowania uczniów

Opis stanu faktycznego

2.1. W latach szkolnych 2018/2019 – 2020/2021 w Szkole zorganizowano zróżnicowaną i adekwatną do potrzeb uczniów ofertę zajęć pozalekcyjnych, o których mowa w szczególności w art. 1 pkt 5, 8, 12 i 20 Prawa oświatowego oraz § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Niezależnie od zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, uczniom:

- wymagającym wsparcia na podstawie orzeczeń i opinii poradni psychologiczno-pedagogicznych - zapewniono możliwość korzystania z form pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych,
- szczególnie uzdolnionym – organizowano zajęcia rozwijające ich uzdolnienia,
- wszystkim uczniom zapewniono warunki do rozwoju ich uzdolnień i zainteresowań oraz zagospodarowanie czasu wolnego m.in. w ramach kółek zainteresowań.

(akta kontroli str. 225-227)

Rodzaje i liczba zajęć pozalekcyjnych w poszczególnych kontrolowanych latach szkolnych nie ulegała istotnym wahaniom. W latach szkolnych 2018/2019 – 2020/2021 zorganizowano m.in.:

- siedem rodzajów zajęć w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej (w tym dydaktyczno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, indywidualne kształcenie specjalne, konsultacje dla uczniów z trudnościami w nauce, zajęcia dla uczniów szczególnie uzdolnionych); na zajęcia powyższe w poszczególnych latach szkolnych przeznaczono tygodniowo odpowiednio: 114,5, 92 i 97 godzin; liczbę zajęć determinowały przede wszystkim zalecenia wynikające z orzeczeń i opinii wydanych uczniom przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
- 16 rodzajów zajęć związanych z rozwojem zainteresowań i zagospodarowaniem czasu wolnego rozliczanych poza pensum jako realizowanych w ramach 40 godzinowego tygodniowego czasu pracy (głównie przedmiotowe kółka zainteresowań, drużyna harcerska, szkolne koło Caritas), realizowane przez nauczycieli w ramach 40-godzinnego tygodnia pracy (nieopłacane w ramach pensum); ponadto prowadzono zajęcia rozwijające aktywność i kreatywność, zajęcia sportowe w ramach szkolnych klubów sportowych oraz gimnastykę korekcyjną²⁵; liczba godzin

²⁵ Grupa zajęć finansowana przez organ prowadzący bądź ministra właściwego ds. sportu.

przeznaczonych na realizację tych zajęć w kontrolowanym okresie wzrosła, w wyniku realizacji rekomendacji wynikających z ewaluacji wewnętrznej, z 53 do 56 tygodniowo.

(akta kontroli str. 225-227, 403-409)

Potrzeby uczniów w zakresie zajęć pozalekcyjnych – zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Szkoły - identyfikowane były w oparciu o:

- opinie i orzeczenia wydawane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną (dotyczy to specjalnych potrzeb edukacyjnych),
- rezultaty nauczania w celu poznania zainteresowań uczniów oraz ich uzdolnień, jak również w celu zdiagnozowania potrzeby wsparcia ucznia słabszego, np. zajęciami wyrównawczymi,
- poczynione obserwacje i rozmowy z uczniami oraz rodzicami.

(akta kontroli str. 403-409)

Zajęcia pozalekcyjne prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej – stosownie do wymogu § 11 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji²⁶ - były dokumentowane w dzienniku elektronicznym Librus, natomiast pozostałe zajęcia pozalekcyjne – ewidencjonowane były przez nauczycieli poza dziennikiem elektronicznym.

(akta kontroli str. 210-211, 225-227)

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Szkoły wszystkie ww. zajęcia odbywały się zgodnie z planem, niezależnie od formy realizacji zajęć (stacjonarnej czy zdalnej). Dyrektor Szkoły wyjaśniła ponadto, że wszystkie zadania niewynikające z zajęć dydaktyczno-wychowawczych przydzielane były nauczycielom na posiedzeniach Rady Pedagogicznej i ujmowane były w różnych dokumentach np. planie pracy szkoły czy planie nadzoru pedagogicznego. Przy przydziale zadań Dyrektor Szkoły brała, w miarę możliwości, pod uwagę tygodniowe obciążenie nauczyciela pracą oraz predyspozycje do wykonania danego zadania.

(akta kontroli str. 403-409)

Na podstawie próby sześciu rodzajów zajęć (23% rodzajów prowadzonych zajęć pozalekcyjnych)²⁷ ustalono, że:

- liczba uczestników zajęć korekcyjno-kompensacyjnych oraz dla uzdolnionych uczniów nie przekraczała odpowiednio pięciu i ośmiu uczniów, tj. maksymalnej określonej odpowiednio w § 8 oraz 7 rozporządzenia w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- nauczyciele prowadzący zajęcia posiadali wykształcenie odpowiednie do rodzaju prowadzonych zajęć,
- zajęcia organizowane w związku z orzeczeniami i opiniami poradni psychologiczno-pedagogicznych odbywały się przed lub po zajęciach obowiązkowych wynikających ze szkolnego planu nauczania,
- liczba przeprowadzonych zajęć w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej w I półroczu roku szkolnego 2020/2021 była planowana, a jej realizacja ewidencjonowana,
- częstotliwość zajęć w ramach kół zainteresowań to jedna godzina tygodniowo.

²⁶ Dz. U. poz. 1646, ze zm.

²⁷Po jednej grupie zajęć: korekcyjno-kompensacyjnych, dla uczniów szczególnie uzdolnionych oraz czterech rodzajów kół zainteresowań.

(akta kontroli str. 17-46, 278-285)

Uzdolnieni uczniowie przygotowywani przez nauczycieli do konkursów przedmiotowych osiągnęli w nich sukcesy. Finalistami konkursów przedmiotowych zostało:

- czterech uczniów (z języka polskiego, angielskiego i historii) w roku szkolnym 2018/2019,
- pięciu uczniów (z języka angielskiego, niemieckiego, geografii i historii) w roku szkolnym 2019/2020.

Status laureata konkursu przedmiotowego osiągnęło:

- trzech uczniów (język niemiecki, biologia i geografia) w roku szkolnym 2018/2019,
- dwóch uczniów (biologia i historia) w roku szkolnym 2019/2020.

(akta kontroli str. 279,305)

Na podstawie próby 10 uczniów (10,3% uczniów), dla których publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne wydały orzeczenia lub opinie ustalono, że uczniowie ci otrzymali zalecane formy pomocy. Badane zajęcia pozalekcyjne realizowane w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej prowadzili nauczyciele posiadający kwalifikacje odpowiednie do rodzaju zajęć, o czym mowa w § 17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

W Szkole nie zorganizowano klas terapeutycznych, o których mowa w § 13 ust. 1 ww. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 286-288)

2.2. Zajęcia pozalekcyjne objęte były nadzorem pedagogicznym Dyrektora Szkoły, o którym mowa w § 22 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego²⁸. W ramach nadzoru przeprowadzono m.in. następujące działania:

- ewaluację wewnętrzną zajęć pozalekcyjnych w roku szkolnym 2018/2019, o czym mowa szerzej w pkt 2.4 niniejszego wystąpienia,
- obserwacje zajęć - w każdym badanym roku szkolnym,
- monitorowanie i kontrolowanie realizacji zajęć poprzez m.in. analizę zapisów w dziennikach zajęć pozalekcyjnych, sprawozdań z realizacji zajęć, analizy dokumentacji z przygotowań uczniów do konkursów przedmiotowych (w tym protokołów z przeprowadzonych konkursów na poziomie szkolnym).

Działania te ujęte były w planach nadzoru pedagogicznego, a ich wyniki Dyrektor Szkoły przedstawiała – w związku z wymogiem § 24 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego - na posiedzeniach Rady Pedagogicznej Szkoły w dniach 12 lutego i 30 sierpnia 2019 r. oraz 18 lutego i 31 sierpnia 2020 r. W zakresie zajęć pozalekcyjnych w 2019 r. stwierdzono m.in. potrzebę dostosowania oferty zajęć pozalekcyjnych do oczekiwań uczniów oraz działań w kierunku zwiększenia frekwencji uczniów na tych zajęciach. W roku 2020 uznano zajęcia pozalekcyjne za realizowane zgodnie z oczekiwaniami uczniów oraz stwierdzono poprawę frekwencji za zajęciach w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

(akta kontroli str. 306-308)

2.3. Wydatki na wynagrodzenia dla nauczycieli (osobowe), ujęte w § 401 klasyfikacji budżetowej wydatków w ramach działu 801 „Oświata i wychowanie”, rozdział 80101 szkoły podstawowe oraz działu 854 „Edukacyjna opieka wychowawcza”, rozdział 85401 świetlice szkolne – na podstawie danych rocznych sprawozdań Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych - wyniosły:

²⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 1551.

- 2018 r. – kwota 2.395,0 tys. zł,
- 2019 r. – kwota 2.786,3 tys. zł,
- 2020 r. – kwota 3.505,3 tys. zł,

co na przestrzeni lat 2018 – 2020 oznacza wzrost o 46,4%. Na poziom wzrostu wynagrodzeń wpływ miały przede wszystkim:

- wzrost minimalnego poziomu wynagrodzeń zasadniczych nauczycieli (około 22%²⁹) oraz wzrost płacy minimalnej dla pracowników obsługi o blisko 24%),
- udzielenie czterem nauczycielom urlopu dla poratowania zdrowia (blisko 10% stanu nauczycieli), co skutkowało koniecznością przydzielenia ich godzin innym nauczycielom,
- rocznej nieobecność jednej nauczycielki spowodowanej ochroną macierzyństwa, skutkującej zatrudnieniem dodatkowego nauczyciela na zastępstwo,
- wypłaty dwóch odpraw emerytalnych dla nauczycieli i dla jednego pracownika obsługi,
- wypłaty nagród jubileuszowych dla dziewięciu nauczycieli i czterech pracowników obsługi.

(akta kontroli str. 390-395, 396)

Na podstawie próby siedmiu nauczycieli (16,3% ogółu nauczycieli) ustalono, że:

- wynagrodzenie zasadnicze nauczycieli ustalono w zależności od stopnia awansu zawodowego i kwalifikacji na poziomie wynikającym z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagrodzenia za pracę w dniu wolnym od pracy³⁰,
- Dyrektor Szkoły wyliczając wynagrodzenie poszczególnym nauczycielom pomniejszyła je o okres nieświadczenia pracy - za okres strajku dla nauczycieli uczestniczących w strajku w 2019 r.,
- w dniach 12-13 marca 2020 r. nauczyciele świadczyli pracę, stąd otrzymali za te dni wynagrodzenie w pełnej wysokości,
- realizacja zajęć w trybie zdalnym oznaczała m.in. realizację wszystkich zajęć przypisanych w ramach pensum nauczycielom i pełne wynagrodzenie miesięczne, z uwzględnieniem zrealizowanych godzin ponadwymiarowych.

(akta kontroli str. 289, 422-425)

2.4. W okresie objętym kontrolą zagadnienia zapewnienia warunków lokalowych i/lub organizacyjnych odnoszących się bezpośrednio lub sprzyjających realizacji zajęć pozalekcyjnych były przedmiotem kontroli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego z Żar. Poza kontrolami infrastruktury Szkoły, o których mowa w pkt 1.12 niniejszego wystąpienia, PPIS przeprowadził wizytację programu edukacyjnego „Trzymaj formę”, realizowanego w ramach programu profilaktyczno-wychowawczego Szkoły w roku szkolnym 2019/2020, którego celem było zwiększenie świadomości wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie oraz zachęcenie uczniów do zwiększonej aktywności fizycznej w wolnym czasie. W wyniku przeprowadzonej wizytacji uwag i zaleceń nie sformułowano.

Lubuski Kurator Oświaty nie przeprowadził w tym okresie żadnej kontroli obejmującej powyższą problematykę.

(akta kontroli str. 272-275, 397-399)

²⁹ W porównaniu do stanu z 1 kwietnia 2018 r.

³⁰ Dz. U. poz. 1491.

Organizacja i funkcjonowanie zajęć pozalekcyjnym objęte było ewaluacją wewnętrzną przeprowadzoną na polecenie Dyrektora Szkoły w roku szkolnym 2018/2019 przez powołany do tego celu zespół, o czym mowa również w pkt 2.2. niniejszego wystąpienia. Ewaluacji dokonano m.in. z związku z wynikami obserwacji zajęć pozalekcyjnych przeprowadzonych w roku szkolnym 2017/2018 oraz konsultacjami w zakresie adekwatności oferty tych zajęć przeprowadzonych z samorządem uczniowskim i Radą Rodziców. Do celu dokonania ewaluacji przeprowadzono ponadto badania ankietowe wśród uczniów, rodziców i nauczycieli. Pozytywnymi elementami oceny organizacji i realizacji zajęć pozalekcyjnych – na podstawie badań ankietowych – było m.in. przekonanie 90% ankietowanych rodziców, że Szkoła umożliwia uczniom rozwój ich zainteresowań, pasji i uzdolnień oraz wspiera uczniów w osiąganiu sukcesów i motywuje do pracy. Za słabszą stronę funkcjonowania zajęć pozalekcyjnych uznano m.in. brak znajomości oferty Szkoły w tym zakresie wykazany przez 15% uczniów. Ponadto 26% rodziców uznało, że oferta zajęć wymaga urozmaicenia.

W wyniku dokonanej ewaluacji wydane zostały m.in. następujące rekomendacje do dalszej pracy:

- uaktualnianie oferty zajęć pozalekcyjnych z większym uwzględnieniem propozycji uczniów w zakresie tematyki prowadzonych zajęć,
- skuteczne informowanie uczniów i ich rodziców o odbywających się zajęciach pozalekcyjnych oraz systematyczne uaktualnianie informacji o ofercie zajęć na stronie internetowej Szkoły,
- dokonywanie częstszej ewaluacji i zacieśnienie współpracy: nauczyciel – nauczyciel, nauczyciel – rodzic, w zakresie rozpoznawania predyspozycji i talentów uczniowskich.

(akta kontroli str. 272-275)

W sprawie sposobów realizacji powyższych rekomendacji Dyrektor Szkoły wyjaśniła, m.in., że w ofercie zajęć pozalekcyjnych uwzględniono propozycje uczniów dotyczące organizacji zajęć modelarskich, sportowych, kulinarnych oraz ogólnie rozwijających. Podejmowane były również działania promujące wśród rodziców i w środowisku lokalnym poprzez wystawy prac uczniowskich, promocję osiągnięć na stronie internetowej, organizację imprez środowiskowych. Informacja uczniów o odbywających się zajęciach pozalekcyjnych podawana jest w dzienniku Librus. Talenty i zdolności uczniów: wokalne, plastyczne, techniczne prezentowane były w trakcie organizowania imprez szkolnych i środowiskowych oraz organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury. Ponadto wychowawcy prowadzili rozmowy z rodzicami na temat zdolności i zainteresowań ich dzieci.

(akta kontroli str. 403-409)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Organizacja pracy Szkoły sprzyjała realizacji zajęć pozalekcyjnych. Oferta zajęć pozalekcyjnych była skierowana do ogółu uczniów, w tym była adekwatna do potrzeb zarówno uczniów uzdolnionych, jak i wymagających wsparcia w zakresie określonym w orzeczeniach i opiniach wydanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne. W przypadku zajęć rozwijających zainteresowania i mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego – organizacja tych zajęć oparta została na rozeznaniu potrzeb i preferencji uczniów w tym zakresie w ramach przeprowadzonej ewaluacji wewnętrznej.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zielona Góra, 17 marca 2021 r.

Kontroler
Bogumiła Leszczyńska-Konczanin
Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektora
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis